

4de zondag vasten C

Lc. 15, 1-3. 11-32

Het gebeurt vaak in het Evangelie dat Jezus het aan de stok krijgt met de Schriftgeleerden en Farizeeën; zo vaak dat ge op den duur nog zou gaan denken dat ze echt op alle fronten van mening verschillen. Maar eigenlijk is dat heel misleidend. Jezus staat ook vaak op één lijn met zijn gedoodverfde tegenstanders. Nergens in het hele Evangelie ontkent hij dat tollenaars en zondaars in overtreding zijn met Gods wet. Ook voor Jezus is de wet, net zo goed als voor de Schriftgeleerden en Farizeeën, een uitdrukking van Gods wil, en wie de wet overtreedt gaat dus ook voor Jezus zijn boekje te buiten. Alleen is het verschil dat de Schriftgeleerden en Farizeeën de mensen daarom links laten liggen, terwijl Jezus ze juist gaat opzoeken. En dat is hetgeen zijn tegenstanders Hem ook kwalijk nemen, misschien vanuit de gedachte: “Wie bij de hond slaapt krijgt zijn vlooiën”.

Nu zijn er een paar dingen die we daarbij in het achterhoofd moeten houden. Op de eerste plaats betekent het feit dat Jezus met zulke mensen omgaat niet dat Hij ze daarmee ook vergoelijkt. Iedere keer dat Hij te maken heeft met mensen die de mist zijn ingegaan zegt Hij heel klaar en duidelijk tegen hen: “Ga heen en zondig niet meer”. Wat fout is, is fout en dat moet ge ook durven zeggen. Maar tegelijk hanteert Jezus daarbij de gulden regel: streng zijn voor de zonde, maar mild voor de zondaar.

En daar zit eigenlijk ook het grote verschil met de Schriftgeleerden en Farizeeën: de manier waarop Hij met zondaars omgaat. Eigenlijk zijn er heel veel parabels en gelijkenissen die daarover vertellen, en waarbij iedere keer één woordje opvalt: het *verloren* schaap, het *verloren* zilverstuk, de *verloren* zoon. Als ge de reactie van de Schriftgeleerden en Farizeeën op dat soort mensen wilt samenvatten, zoudt ge kunnen zeggen: “Dura lex, sed lex”. Het is spijtig, maar de wet is nu eenmaal de wet: wie zijn achterwerk verbrandt moet op de blaren zitten.

Jezus denkt daar blijkbaar anders over, en dat wordt al duidelijk door het feit dat Hij het woordje “verloren” gebruikt. Nu kan dat op zich ook al verkeerd begrepen worden. Als wij van iets of iemand zeggen dat het “verloren is”, dan bedoelen we dat er niets meer aan te doen is: ge kunt er een kruis over maken. Waar het in het Evangelie vandaag echter vooral over gaat is het feit dat die zoon verloren is *door iemand*. Het is de *verliezer* zoudt ge kunnen zeggen die hier centraal staat, en die alle moeite doet om het verlorene terug te vinden. En dat verlegt het accent eigenlijk van die jongste zoon die er schijnbaar ongestraft vanaf komt, naar die vader die met zijn vreugde geen blijf weet als hij zijn “verloren zoon” terugvindt, en ook naar de reactie van die oudste zoon.

Als ge het alleen maar bekijkt vanuit hetgeen wij rechtvaardig vinden, dan moet ge zeggen: die vader is fout. En zo denken de mensen vaak. Dat zien we bijvoorbeeld ook in die parabel over de arbeiders van het eerste en het elfde uur.

Ook daar zijn de eersten kwaad omdat de werkers die er pas op het laatste bijkomen evenveel uitbetaald krijgen als zij “die de hitte van de dag hebben gedragen”. En dat brengt ons eigenlijk bij één van de eerste zonden die in de Bijbel beschreven worden (in het verhaal van Kaïn en Abel): jaloezie. Want die oudste zoon kan niet kwaad zijn omdat hij onrechtvaardig behandeld wordt: alles waar hij recht op heeft, heeft hij ook. “Alles wat van mij is, is ook van u” hoorden we de vader tegen hem zeggen. Waar hij eigenlijk kwaad om is, is het feit dat zijn vader goed is, in zijn ogen té goed: hij is jaloers.

Voor wie verkeerde wegen gaat moet er altijd een deur op een kier blijven. Wie daar niet toe bereid is, mag zich eigenlijk ook geen christen noemen. Of om met een bekende uitspraak van St. Augustinus te eindigen: de maat ons onze liefde moet mateloze liefde zijn. Alleen dan hebben we een klein beetje begrepen hoe God zelf ook tewerk gaat. Amen.

Johan Goris, pastoor